

Glasbeni tednik »Dalibor« (Praga, 1/4, letno K 2:40) (štev. 44—46) priobčuje podlistek o hrvaški himni »Ljepa naša domomino« iz peresa JUC. Fr. Matića. Ker je v Urbánkovi izdaji slovanskih himen pri naslovu omenjene himne dostavek: »Slova od A. Mihanovića. Hudba od neznámého«, in ker je po avtorjevi trditvi mnenje po Češkem razširjeno, da se za skladatelja Mihanovićevega teksta ne ve, proglašajo pisec kot neovrgljivo resnico, da je bil *Josip Runjanin* skladatelj hrv. himne (»a to nade vsi pochybnost«, kakor pravi). Da to ni tako brezdvomno, je iz notice razvidno, ki je objavljena v »N. A.« X./3./46. Vsekakor bi bilo umestno in naravnost dolžnost autorjeva, da vsaj omeni izvajanja drja. *Božidarja Kernica*, ki trdi, da je bil skladatelj vojaški kapelnik *Josip Wendl*. Matić ali o tej kontroverzi nič ne ve ali jo vsaj popolnoma prezira, in če bi ne mogel trditi, »že skladatelj této hudby jest nám Chorvatům velice dobre znám«.

Sedaj je nastopil »Dalibor« 35. letnik. Razun študij o češki glasbi obeta za pričetni letnik med drugim spomine bivšega petrograškega profesorja *Josefa Šebora* na ustanovitelja novoruske narodne šole pod naslovom »Z mých paměti na M. A. Balakireva, zakladatele novoruské školy národní«, dalje životopis R. Wagnerja iz peresa urednika *Rudolfa Zamrzle*, v dopolnitev pa članek »Wagner v Praze« itd. List izhaja v zalogi Mojmir Urbánka; administracija je v Pragi II., Jungmanova tř. č. 14.

»*Neue Zeitschrift für Musik*«, (Leipzig) prinaša v 29. snopiču 78. letnika članek »Die religiöse Vokalmusik in Polen«, ki ga je spisal *Emil Krause*. To je zgodovinska črtica o poljski cerkveni glasbi in glavnih njenih zastopnikih. V zvezku 37/38 istega lista piše *Hans Lebede* o češki pevkini *Emi Destinovi*.

O poljskem goslaču *Bronislavu Hubermannu* prinaša »*Neue Musik Zeitung*« (Stuttgart-Leipzig) v 19. sešitku člančič in njegov portret. Bistveno je samouk. Sedaj je 30 let star (rojen 19./12. 1882 v Czenstochowi pri Varšavi). V starosti 7 let je prvič nastopil v javnosti v Varšavi z nekim Spohrovim koncertom. Pozneje je koncertiral po celem kontinentu. Kubelik je lastnik jednih najboljših Straduarijevih gosli iz leta 1713, ki jih je kupil leta 1911 v Londonu za 63.000 M.

Novo izište skladbe slovanskih komponistov (navedene z izvirnim naslovom) so med drugimi: *Sabanéiev* L. op. 4. Trio impromptu pour Piano, Violon et Violoncelle. P. Jurgenson, Leipzig und Moskau (M. 7:70). — *Janchinow* A. op. 21. Trois Caprices pour Violon seul. Ibidem (M. 1:65). — *Isti*, op. 22. La chasse. Grande Étude de concert pour Violon et Piano, ibidem (M. 2:20). — *Cui* C. Valse mélancolique pour Concertino ou Violon et Piano, ibidem (M. 1:10). — *Ostrogławow* M., op. 10. Nr. 1. Sonate (D-moll) pour Violon et Piano. Ibidem (M. 7:70). — *Jurassowsky* A., op. 3. Sonate dramatique pour Violoncelle et Piano, ibidem (M. 5:50). — *Khvostchinsky* P., op. 10. Six Morceaux pour Piano, Nr. 1—6; ibidem, (à M. — 90). — *Prokofiew*, S., op. 1. Sonate (f-moll) pour Piano, ibidem (M. 2:20). — *Rebikow* W., Neuf Morceaux liriques pour Piano, ibidem (M. 2:20). — *Strawinsky* J., »L'Oiseau de feu« Contre danse en 2 tableaux. Pour Piano à 2 mains, ibidem (M. 9:90). — *Tschérépnine* N., Narcisse. Poème mythologique en 1 acte d'après l'Ovide. Partition pour Piano, ibidem (M. 9:90).

Umetnikov življenje in stremljenje.

Zlatko Balaković, 17 letni hrvaški virtuoz na gosli, učenec dunajskega profesorja Ševčika, je nastopil tudi v Moskvi. Moskovski listi so polni hvale o mladem umetniku, ki ga nekateri imenujejo drugega Kubelika.

Tenorist Caruso se je zavezal, sodelovati pri dvanajst predstavah na Narodni Operi v Buenos Aires. Za vsak večer dobi honorar 28.000 mark; menda največjo plačo, ki se je kedajkoli izplačala.

Franc Schreker, skladatelj izredno uspele opere »Der ferne Klang«, je pozvan kot profesor kontrapunktike in kompozicije na Akademijo za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju

J. Zöhrrerju, glasbenemu ravnatelju Filharmonske Družbe v Ljubljani, je podelil cesar viteški križec Franc-Jožefovega reda; koncertni mojster iste družbe *H. Gerstner* je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono.

Šaljapin je podaljšal svojo pogodbo z ravnateljstvom peterburškega dvornega gledišča za 5 let. V vsaki sezoni nastopi v 40 operah in vodi pri nekaterih tudi režijo. Za vsak nastop dobi 2000 rubljev honorarja.

Dirigent in skladatelj Oskar Nedbal je odlikovan z viteškim križcem Franc-Jožefovega reda.

Profesor Fran Dugan, znani orgelski virtuoz, je postal stolni organist v Zagrebu. V današnji številki prinašamo njegovo predigro in fugo za orgle.

Dr. Adolf Chybiński, učenec znanega teoretika L. Thuilleja, se je habilitiral na vseučilišču v Lvovu kot privatni docent za teorijo in zgodovino glasbe.

Skladatelj prof. E. Humperdinck v Berlinu je v toliko ozdravel, da prevzame zopet mesto vodje akademične mojstrske šole za muzikalno kompozicijo in predsednikovega namestnika Akademije Umetnosti.

Rudolf pl. Weis-Ostborn, dosedanji glasbeni ravnatelj v Knittelfeldu na Štajerskem, je pozvan na mesto ravnatelja Zöhrrerja kot vodja filharmonskih koncertov, pevodvoja in glasbeni učitelj pri Filharmonski Družbi v Ljubljani. Weis-Ostborn je učenec svoječasnega ravnatelja Štajerskega Glasbenega Društva v Gradcu E. W. Degnerja.

Vojaški kapelnik 27. pešpolka Theodor Christoph, ki je deloval 14 let v Ljubljani, je sprejel mesto kapelnika pri 39. pešpolku na Dunaju, kjer je nastopil svojo službo 1. oktobra t. l. Na njegovo mesto je častniški zbor angažiral dosedanjega kapelnika 90. pešpolka v Jaroslavu, *Antona pl. Zanettija*.

Dvorni kapelnik Bruno Walter izstopi koncem tega leta iz zveze dunajske dvorne opere. Hkratu nastopi svoje novo mesto kot generalni glasbeni ravnatelj v Monakovem.

Tomaž Koschat, ki je bil 45 let vodja opernega zbora dvorne opere na Dunaju, je stopil v pokoj. Tem povodom so dali njegovo spevoigro »Am Wörthersee«.

O Janu Kubeliku poročajo brzojav, da je dal svoje ime magyarizovati in prenarediti v »Bolgar Janos«! Budimpeštanski »Magyarország« dementira to vest. Slučajno svariyo te dni graški listi pred obiskom Kubelikovega koncerta, ker je — Čeh! Ubogi Kubelik! Umetnik bi bil samo, če bi bila tvoja umetnost puncirana s »Südmarkovimi« znamkami. Je-li tak poskus boykotiranja še spričevalo narodnega čuta ali pa dokaz pomanjkanja vsake naobrazbe in kulture?

Lev Slezák se je sedaj po desetletnem delovanju na dunajski dvorni operi zavezal Metropolitan-operi v Novem Yorku. Tudi eden številnih triumfov, za kateri se ima dvorna opera zahvaliti novemu ravnatelju Gregorju.

Mira Koroščeva, primadona zagrebškega gledišča, je bila, kakor poroča Slovenec št. 205 z dne 9. novembra t. l., angažirana za Wagnerjeve predstave v Bayreuthu.

V. Talich, bivši dirigent Slov. Filharmonije in ljubljanske opere, sedaj kapelnik češkega gledišča v Plznu, je vodil pri otvoritvi gledališke sezone »Prodano nevesto« z velikim uspehom. Češki listi pravijo, da je z njim prišlo novo življenje v opero.

Razni jubileji in spominski dnevi. *Gounodova* opera »Faust« je bila 1. januarja t. l. 1500-ič uprizorjena v Parizu. Na Veliki Operi je bila to 1406 ta predstava. Prvotna predstava je bila leta 1859. na Théâtre Lyrique.

Ernesto vitez Cammarota, operni pevec kr. dež. hrv. gledišča v Zagrebu, je praznoval 25 letnico svojega članstva pri hrv. gledišču in 30 letnico svojega gledališkega delovanja.

24. oktobra t. l. je slavil svojo 70 letnico *Jožef Nešvera*, regens chori v Olomucu in znani mnogostranski in zelo plodoviti češki skladatelj. Nešvera je delal zlasti na cerkveno-glasbenem polju. Omenjamo le njegov mogočni »De profundis«.

Generalni glasbeni ravnatelj v Draždanih *pl. Schuch* (doma iz Gradca) je praznoval meseca septembra 40 letnico svojega delovanja. Pri slavnostnem koncertu so sodelovali Eugen d'Albert, Kubelik, R. Strauss in drugi. O njem je izpregovoril Rihard Wagner bonmot: »Das ist der einzige Schuch, der mich nicht drückt«. Posebno zaslugo ima Schuch za uvedbo novih Straussovih oper (Salome, Elektra, Rožni kavalir), ki so se vse uprizorile prvič v Draždanih.

Friderika pl. Flotowa, komponista nekdanj zelo priljubljene opere »Marta«, so se spomnili 27. aprila t. l. o stoletnici njegovega rojstva v Darmstadt, kjer je pokopan.

Skladatelj *F. S. Vilhar* je praznoval svojo 60 letnico. Njegovega življenja in delovanja se bomo obširneje spominjali v prihodnem letniku.

Pianist *Emil Sauer*, svojčas učenec Antona in Nikolaja Rubinsteina in Franca Liszta, praznuje letos svojo petdesetletnico (rojen 1862 v Hamburgu).

Prof. *Julij Epstein*, znani dunajski pianist in muzikopedagog, je obhajal svojo osemdesetletnico. Med njegove učence sta štela med mnogimi drugimi Gustav Mahler in skladatelj Ignac Brüll.

Novi grobovi. *Jules Massenet*, operni skladatelj, je umrl dne 14. avgusta t. l. v Parizu 70 let star. Bil je učenec Ambr. Thomasa in profesor na pariškem konservatoriju od leta 1878 do 1896. Od njegovih oper so najbolj znane: »Le roi de Lahore«, »Hérodiade«, »Le Cid«, »Manon«, »Werther«, »Sappho« in »Don Quichote«. Zadnje njegovo delo je opera »Roma«, letos prvotno igrana v Monte Carlo.

Ravnatelj Dvornega Gledišča na Dunaju *Alfred svob. gospod Berger* je umrl dne 24. avgusta t. l.

Ferdinand Casper, bivši dolgoletni koncertni mojster Štajerskega Glasbenega Društva in gledališkega orkestra v Gradcu, je umrl 83 let star.

Henrik Sontheim, nekdanji slavni tenorist v Stuttgartu, je umrl v starosti 92 let.

Albert svob. gosp. Speidel, generalni intendant kraljevih gledišč v Monakovem, je umrl v starosti 54 let.

Peter Pavel pl. Radics, znani krajski zgodovinar, je umrl 76 let star. Med nebrojnimi njegovimi domoznanstvenimi spisi in knjigami naj tu omenimo: »Frau Musica in Krain« (1877) in »Die Entwicklung des deutschen Bühnenwesens in Laibach« (1912). O prvi knjizici (P. P. v. Radics: Frau Musica in Krain. Kulturgeschichtliche Skizze. Festgabe zur Feier des 175. Gedenktages der Gründung der philharmonischen Gesellschaft in Laibach. Laibach. Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg 1877.), ki je sedaj razprodana, izpregovorimo o priliki par besed.

Pianist *Jožef Wieniawski*, brat violinskega virtuozu Henrika Wieniawskega, je umrl v starosti 75 let v Bruslju. Umrl, učenec Lisztov, je bil mnogo let učitelj na moskovskem konzervatoriju, pozneje pa v Varšavi. Komponiral je med drugim en klavirski koncert, več uvertur in sonat.

Pêle-mêle.

K urednikovi opazki k Adamičevemu poročilu o Druzovičevi razpravi »O glasbeni vzgoji z ozirom na učiteljsišča in srednje šole« (»N. A.« XI/24) nam je doposlal g. profesor *Druzovič* sledeče pojasnilo: »Novi učni načrt za obvezno risanje na nižjih gimnazijah zahteva za vse 4 razrede 10 tedenskih ur. (Po razredih: 3 + 3 + 2 + 2.) Na vsakem zavodu se seveda uvedba še ni izvršila, kar je predvsem zavisno od zunanjih okoliščin. Kar pa so zahtevali učitelji risanja (16 tedenskih ur), temu v polnem obsegu ni mogla ustreči učna uprava. Slično je in bode tudi s petjem in to seveda s primernimi izpremembami. Ako se zahteva toliko število ur, kakor je odmerjenih risanju na nižji gimnaziji, za petje na celi gimnaziji (torej na višji), potem ni s tem moja zahteva prekoračena. Pomisliti je namreč treba, da se s takimi urami učenci ne preobložijo, kajti naši predmeti so docela drugega značaja, kakor znanstveni predmeti. Da stojimo v tem oziru docela na stvarnih tleh, dokazuje dejstvo, da je moja razpravo v »Österr. Mittelschule« (XXV. str. 74–87) uporabil profesor *Dittrich* v svojem generalnem referatu povodom glasbenega kongresa. (Opombe v poročilu o 1. avstr. glasb. ped. kongresu na str. 61.)« V. toliko g. *Druzovič*. Iz pojasnila sledi, da je bilo naše koncem opombe izraženo domnevanje upravičeno. Tako tolmačena ni zahteva glasbenih pedagogov nikakor pretirana. Gosp. avtorju hvala za pojasnilo!

Giulio Ricordi, znani milanski založnik Verdijevih, Puccinijevih, Boitovih, Franchettijevih in drugih oper, je umrl v starosti 72 let.

Muzikalno ljudsko knjižnico so ustanovili v Moskvi. V tej biblioteki, ki obstoji šele eno leto, imajo že sedaj dela 6300 pisateljev in glasbenikov, popolne izdaje glasbenih klasikov i. t. d. Posnemanja vredno in gotovo plodnejše za ljudstvo, kakor politika na glasbenem polju!

Konec slavnega pevskega zbora Slavjanskega. Družinsko premoženje po celi Evropi znanega zbora je prišlo na boben, stari Slavjanskij, nekdanji milionar, je umrl vsled razburjenja radi izgub na razstavi v Nižjem Novgorodu kot berač — na dan javne dražbe njegovega premoženja!

Brahms je bil v koncertni sezoni 1911 statistično zmagovalec. Z 1195 prednašbami je celo Beethovna prekosil za 75 skladb.

Slavnostni teden Družbe Prijateljev Glasbe na Dunaju ob stoletnici obstoja bo od 30./XI. do 7./XII. t. l. Obsezal bo tri velike slavnostne koncerte, en komorno-glasbeni večer in druge prireditve.

Dosedaj neznano delo Beethovnovo, »Andante z variacijami za cembalo in mandolino«, se je našlo med muzikalijami grofa Clam-Gallasa v Pragi.

Ustanovni občni zbor »Zveze dramatičnih društev« se je vršil dne 27. oktobra t. l. Po odobritvi pravil so se vršile volitve. Izvoljeni so bili predsednik: profesor *Jožef Reisner*, podpredsednik: *Oton Župančič* in večje število ljubljanskih in zunanjih odbornikov. Zveza namerava začeti z izdajanjem »Taliže«. Članarina znaša letnih 30 vin. od vsakega člana učlanjenega društva.

Tržaški skladatelji. Oziraje se na našo opazko v »N. A.« XI/43, da so takorekoč vsi slovenski skladatelji, ki so bili zastopani v IV. zvezku »N. A.«, izseljenci iz Kranjskega ali dobesedno, »da je ta skladateljska družba import iz Kranjskega«,